

2014. február 5., szerda

P7_TA(2014)0076

A természeti és ember okozta katasztrófák biztosítása

Az Európai Parlament 2014. február 5-i állásfoglalása a természeti és ember okozta katasztrófák biztosításáról (2013/2174(INI))

(2017/C 093/12)

Az Európai Parlament,

- tekintettel a Bizottság 2013. április 16-i zöld könyvére a természeti és ember okozta katasztrófák biztosításáról (COM(2013)0213),
  - tekintettel a „Az éghajlatváltozás hatásaihoz való alkalmazkodásra vonatkozó uniós stratégia” című 2013. április 16-i bizottsági közleményre (COM(2013)0216),
  - tekintettel a Bizottság által a zöld könyvről szervezett, 2013. április 16. és 2013. július 15. közötti nyilvános konzultációra,
  - tekintettel az Európai Környezetvédelmi Ügynökség (EKÜ) 12/2012. sz., „Éghajlatváltozás, hatások és kiszolgáltatottság Európában, 2012; mutatókon alapuló jelentés” című jelentésére,
  - tekintettel az Európai Bizottság Közös Kutatóközpontjának „Természeti katasztrófák: a kockázat jelentősége és a biztosítási fedezet az EU-ban” című, 2012. szeptemberi jelentésére,
  - tekintettel az Európai Unióról szóló szerződés 5. cikkére,
  - tekintettel eljárási szabályzata 48. cikkére,
  - tekintettel a Gazdasági és Monetáris Bizottság jelentésére (A7-0005/2014),
- A. mivel a piaci elterjedtségi arány, amely globális biztosítási díjaknak az ország GDP-jéhez viszonyított százalékos arányát méri, tagállamonként eltérő, és mivel az időjárási jelenségekhez kapcsolódó gazdasági veszteségek mértékét különböző arányok jellemzik a tagállamok körében;
- B. mivel a piaci elterjedtség eltérő foka a tagállamokban – melyet különböző keresleti szinteket eredményező jogi, geofizikai, történelmi és kulturális különbségek határoznak meg – európai szintű fellépést tehet szükségessé, szükség esetén az információs és megelőzési politika terén, de azokon nem túllépve;
- C. mivel az európai uniós biztosítási piac heterogén, mert a tagállamok különböző kockázatoknak és természeti katasztrófáknak vannak kitéve, illetve a természeti katasztrófák megjósolhatósága számos tényezőtől függ (meteorológiai, hidrológiai, geofizikai stb.);
- D. mivel 1980 és 2011 között kisszámú nagyobb esemény tette ki az időjárási jelenségekhez kapcsolódó összes költségnek hozzávetőlegesen a felét; mivel a nemzeti és ember okozta katasztrófák pénzügyi kockázatot jelentenek, bárhol is következnek be;
- E. mivel a vihardagályok, az erdőtüzek, a folyók árvize vagy az áradás azok a főbb természeti katasztrófák, amelyeknek kockázatával Európának szembe kell néznie, és – bár ezek előfordulásának gyakorisága gyorsan nő – továbbra is lehetetlen előzetesen felbecsülni az általuk okozott károkat és költségeket;
- F. mivel a polgárok gyakran nincsenek tisztában az időjárási jelenségekből esetlegesen adódó különféle kockázatokkal, illetve az egyének és a közösségek egyaránt hajlamosak alábecsülni a természeti katasztrófák jelentette kockázatokat, illetve a felkészülés hiányának következményeit;
- G. mivel a természeti katasztrófák meteorológiai és földrajzi jelenségektől függenek, az ember okozta katasztrófák azonban a helytelen magatartás vagy a rossz kockázatkezelés következményei;
- H. mivel egyes természeti katasztrófák következményeit néhány esetben fokozza, hogy a kormányok, helyi hatóságok és állampolgárok nem teszik meg a megfelelő elővigyázatossági intézkedéseket;
- I. mivel az ember okozta katasztrófák tekintetében balesetmegelőzés céljából nagyon fontos a biztonsági szabályok betartása és optimalizálása;

2014. február 5., szerda

- J. mivel a természeti katasztrófák biztosítási piacát befolyásolja az éghajlatváltozáshoz való alkalmazkodás formáját öltő megelőző intézkedések (pl. árvízvédelmi létesítmények kialakítása vagy az erdőtüzek gyors felfedezéséhez és az azokra való gyors reagáláshoz szükséges képesség létrehozása) mértéke, miközben az ember okozta katasztrófákra vonatkozó biztosítás célja a biztonsági szabványok által előírt felelősségbiztosítási követelmények teljesítése, ennek értelmében pedig nem helyénvaló a vagyoni- és a felelősségbiztosítások egyforma kezelése;

Megelőzés és tájékoztatás

1. úgy véli, hogy az emberek védelme és a váratlan események okozta károk elkerülése szempontjából a megelőzés a legfontosabb tényező; rámutat az EU szerepére az elővigyázatossági intézkedéseknek kellő figyelmet szentelő, felelősebb társadalom létrehozása és a megelőzés kultúrájának megteremtése terén, amely bővíti a polgárok mind a természeti, mind az ember okozta kockázatokra vonatkozó ismereteit;
2. úgy véli, hogy további kutatások eredményeképpen a különböző helyzeteket figyelembe vevő részletes keretrendszer hozható létre, amelynek célja a környezeti kockázatok megértése és megelőzése, illetve a bizonytalanság csökkentése e téren; üdvözli a biztosítási társaságok és a kutatóintézetek közötti partnerségeket, melyek célja a források, képességek és kockázattal kapcsolatos szakértelem egyesítése annak érdekében, hogy jobban meg lehessen érteni a kapcsolódó kérdéseket, ezáltal jobban felkészítve a polgárokat és közösségeiket a természeti katasztrófákból adódó kockázatokra;
3. úgy véli, hogy ez a tájékoztatás döntő jelentőségű az ilyen katasztrófák megelőzése és enyhítése céljából; ezért felszólít a tagállamok és a magánszektor közötti szorosabb együttműködésre annak érdekében, hogy az állampolgárokat megfelelő információkkal lássák el a kockázatok tekintetében;
4. úgy véli, hogy az EU és a nemzeti hatóságok látható hozzáadott értéket tudnak nyújtani a felelősségteljes egyéni magatartás támogatásával, valamint a kockázatkezelésre és -enyhítésre vonatkozó legjobb gyakorlatoknak a tagállamok és a régiók körében való megosztásával, és üdvözli azon kampányok támogatását, melyeknek célja a lakosság természeti katasztrófák kockázataira, földrajzra és éghajlatra vonatkozó ismereteinek bővítése;
5. rámutat, hogy a helyi hatóságok és érintett felek bevonása a várostervezési és városfejlesztési döntéshozatalba javíthatja a természeti katasztrófák kezelését; úgy véli, hogy a közsféra és a magánsféra közötti együttműködés segíthet a tagállamoknak és a helyi hatóságoknak a magas kockázatú területek azonosításában, a megelőző intézkedésekre vonatkozó döntéshozatalban és az összehangolt fellépésre való felkészülésben;
6. felkéri a tagállamokat és a közhatalásokat, hogy tegyenek megfelelő megelőző intézkedéseket a természeti katasztrófák következményeinek enyhítése érdekében; felkéri a kormányokat, hogy hozzanak létre válságreagálási egységeket az ilyen válságok következményeinek enyhítésére;
7. felkéri a tagállamokat, hogy osszák meg tapasztalataikat annak érdekében, hogy megvédjék polgáraikat a váratlan eseményektől és alakítsanak ki egy információcsere-hálózatot, valamint kössenek megállapodást a határon átnyúló együttműködés és igazgatás tekintetében;

Biztosítási piac

8. üdvözli a Bizottság arra irányuló erőfeszítéseit, hogy bővítse a katasztrófákra vonatkozó ismereteket, ám hangsúlyozza, hogy a természeti és az ember okozta katasztrófák esetére különböző típusú biztosítás szükséges, illetve e katasztrófák két különböző biztosítási piachoz tartoznak, ezért nem lehet együtt kezelni őket annak ellenére sem, hogy egyes esetekben emberek döntései eredményeképpen súlyosbodik a természeti katasztrófa kockázatának való kitettség;
9. kiemeli, hogy az EU-nak nem szabad egymást átfedő és egymásnak ellentmondó felelősségi szabályokat alkotnia; rámutat, hogy a legtöbb tagállamban létezik valamilyen formában biztosításalapú rendszer áradások és más természeti károk esetére; megjegyzi, hogy a rendszert kiegészítheti állami alapokból fizetett kártérítés a magánúton nem biztosítható eszközök tekintetében és hogy állami alapokból téríthetők meg azok a biztosítási kárigények, amelyek meghaladják a maximális összegeket, illetve különösen súlyos kárra vonatkoznak; ezenkívül úgy véli, hogy egy tagállam viszontbiztosítás nyújtása révén is részt vehet a károk megtérítésében; véleménye szerint azonban e rendszerek számos vonatkozásban eltérnek egymástól és nem lenne helyénvaló vagy szükséges egységesíteni őket;
10. megjegyzi, hogy az Európai Unió Szolidaritási Alapjának létrehozásáról szóló 2012/2002/EK rendelet képezi az uniós fellépés alapját nagyobb katasztrófák esetén, és a rendelet egyértelműen kijelenti, hogy „a Közösség fellépése nem mentesíti azokat a harmadik feleket a felelősségük alól, akik, a »szennyező fizet« elv alapján, az általuk okozott károkért elsősorban felelősek, és nem akadályozza sem tagállami, sem pedig közösségi szinten a megelőző intézkedéseket”.

2014. február 5., szerda

11. arra ösztönzi a Bizottságot, hogy biztosítsa az idevágó információkhoz – többek között az összehasonlító statisztikákhoz – való egyszerű hozzáférést, illetve a tagállamokat, hogy tegyenek közzé világos és pontos adatokat a fogyasztók, közösségek és társaságok természeti katasztrófákra vonatkozó biztosításkötést illető döntéshozatalának támogatására; úgy véli, hogy hasznos lenne az események besorolásán alapuló szabványeljárások bevezetése;
12. emlékeztet arra, hogy a természeti katasztrófák veszélyeztetik a magánháztartásokat és az üzleti vállalkozásokat is, és ösztönzi a biztosítótársaságokat, hogy a kockázatalapú árképzést alkalmazzák a katasztrófabiztosítás központi megközelítéseként; felkéri a tagállamokat, hogy ajánljanak ösztönzőket a polgárok számára, melyek arra ösztönzik őket, hogy biztosítást kössenek tulajdonuk kár elleni védelme céljából, illetve olyan ösztönzőket, amelyek megfelelnek a biztosítási igényeknek a környezeti felelősség szempontjából, például a bányászati, a gáz-, vegyi vagy nukleáris ágazatban működő vállalkozások számára;
13. felkéri a biztosítótársaságokat, hogy egyértelműsítsék a fogyasztóknak szóló szerződéseket és nyújtsanak tájékoztatást a rendelkezésre álló lehetőségekről és ezek hatásáról a biztosítási fedezet árára a fogyasztók megfelelő döntésének biztosítása érdekében; kéri a biztosítótársaságokat, hogy nyújtsanak világos és érthető információkat az ügyfelek és az esetleges ügyfelek részére;
14. elismeri, hogy a fogyasztóknak meg kell érteniük, milyen biztosításuk van és hogyan fog működni a kockázat megvalósulásakor; hangsúlyozza, hogy a fogyasztókat teljes körűen tájékoztatni kell az összes feltételről – többek között a szerződéstől való elállásra és a panasztételre vonatkozó eljárásokról, illetve az ezen eljárások esetében alkalmazandó határidőkről – a biztosítási termék megvásárlásakor, mielőtt aláírják a szerződést; úgy véli, hogy a kockázatalapú árképzésnek központi szerepet kell játszania a biztosítási fedezet rendelkezésre állása tekintetében; úgy véli, hogy a fogyasztók védelmének különös fontossággal kell bírnia az Unió és a tagállamok számára;

Nem kötelező biztosítás

15. emlékeztet arra, hogy végső soron az állam vagy a regionális hatóságok viselik az akár természeti, akár ember okozta károkból adódó közvetlen vagy közvetett költségterhek nagy részét, és javasolja, hogy a tagállamok és a regionális hatóságok ismerjék el a kockázatmegelőzés fontosságát és tegyék azt beruházási stratégiájuk egyik pillérévé, mivel hatékonyabb a katasztrófák következményeinek mérséklésére törekedni, mint csak biztosítást nyújtani és utólag végezni el a javításokat;
16. kiemeli, hogy erkölcsi kockázat áll fenn, amennyiben a polgárok feltételezik, hogy az állam majd a nemzeti költségvetés terhére, közforrásokból fedezi az ő veszteségeiket; ezért kritikusan szemléli azokat a fellépéseket és intézkedéseket, amelyek gátolhatják az állampolgárokat vagy a közösségeket abban, hogy lépéseket tegyenek saját védelmükre; véleménye szerint a polgároknak viselniük kell a felelősség rájuk eső hányadát és a kártérítéseknek nem kell fedezniük minden kárt;
17. emlékeztet arra, hogy az egyéni felelősséget fenn kell tartani ebben az ágazatban, és tisztában van azzal, hogy a tagállamok arra irányuló erőfeszítései, hogy összekapcsolják az egyéni felelősségvállalás támogatását a kormányzati fellépésekkel;
18. következőképpen megállapítja, hogy e téren nem áll fenn a piac olyan mértékű torzulása, amely indokolná az európai szintű beavatkozást, és nem hiszi, hogy megvalósítható lenne bármiféle egyenmégoldás e kérdésben; emlékeztet arra, hogy a testreszabott biztosítási termékek sok tényezőtől függenek, például a kockázatok típusától, lehetséges mértéküktől és minőségüktől, a megelőzési kultúrától, a felkészültség és a cselekvőképesség szintjétől, valamint a tagállamok és a regionális hatóságok hozzáállásától a kockázatok figyelemmel kísérését és a rájuk való felkészülést illetően;
19. úgy véli, hogy a természeti katasztrófák elleni biztosítások rugalmas piaca lehetővé teszi a biztosítótársaságok számára, hogy alkalmazkodjanak a különböző körülményekhez, és véleménye szerint a nem kötelező keret a legjobb módja egy adott földrajzi térségben fennálló természeti kockázatokra szabott termékek kidolgozásának;

o

o o

20. utasítja elnökét, hogy továbbítsa ezt az állásfoglalást a Tanácsnak, a Bizottságnak és a tagállamok parlamentjeinek.